

Bemærkninger til foranstaaende Lovforslag.

Ved Grundloven af 5. Juni 1915 og den dertil knyttede Valglov er den særlige Valgret for de største Skatteydere ophævet. Efter at den almindelige Valgrets Princip dermed er gennemført ved Statsvalgene, maa den Rest af tidligere Tidets Valgretsoptattelse, som findes i den kommunale Valglov af 20. April 1908, ogsaa fjernes. Et samlet Gennemsyn af denne Lovs Regler vil være en naturlig Opgave for den Rigsdag, der vælges efter at den nye Grundlov og Rigsdagsvalglov er traadt i Kraft. Ved et saadant Gennemsyn maa en Ændring af Lovens Opholds- og Censusbetingelser for Valgretten til de kommunale Raad og de særlige Bestemmelser for Udskrivning af de kommunale Skatter tillige med Spørgsmaalet om Amtmandens Stilling i eller til Amtsraadet blive Genstand for Overvejelse.

Da ordentlige Valg til Amtsraadene imidlertid forestaar i den sidste Halvdel af April Maaned 1916, maa man finde det ønskeligt, at Reglerne for Amtsraadsvalgene ændres allerede i denne Samling, saaledes at de nye Amtsraad da kan udgaa af Sognekommunernes Valg uden nogen Særrepræsentation for de Ejendomsbesiddere i Amtsraadskredsen, der har urettet den største Afgift til Amtsrepartitionsfonden.

Ud fra denne Opfattelse er nærværende Lovforslag udarbejdet, saaledes at det kun omfatter Ændringer i den kommunale Valglovs Afsnit om Valg til Amtsraadene, §§ 23 og 27, ligesom disse Ændringsforslag i deres Udformning tager Hensyn til, hvad der efter Partiernes tidligere Stilling til disse og lignende Spørgsmaal maa antages at kunne lette Lovfor slagets Gennemførelse paa indeværende Rigsdag. For Sogneraadenes Valg af Valgmænd foreslaar man saaledes en Ordning, der er bygget over §§ 53 og 54 i det Valglovsforslag, som den 13. November 1912 blev forelagt af Ministeriet Berntsen i Tilslutning til dets Grundlovsforslag.

Til de enkelte Paragraffer:

Til § 1.

Paa Grund af det foran anførte har man ikke vedrørende Amtmandens Stilling i eller til Amtsraadet bragt andre Ændringer i Forslag end den, der følger af, at man foreslaar Amtsraadet bygget paa den almindelige kommunale Valgret. Naar

Amtmandens Stemmeret i Raadet bortfalder, maa Antallet af Amtsraadets Medlemmer for at sikre en Afgørelse, være ulige.

For Bornholm er Tallene for Amtsraadets Medlemmer ifølge Lov 20. April 1908 4 for Købstæderne, 6 for Landet; naar Antallet nu sættes til 11, maa der, naar Hensyn tages til Befolkningens Antal i By og paa Land, efter Folketællingen i 1911 henholdsvis 18,722 Indbyggere og 24,042 Indbyggere, tildeles Købstæderne 5 Amtsraadsmedlemmer, hvilket saa nøje som muligt svarer til Befolkningens Fordeling.

For Marstal Handelsplads er den her foreslaaede Regel enslydende med den, der findes i Lov 20. April 1908 § 23, 3die Stykke, 2det Punktum.

Hidtil har der ikke tilkommet de til Amtsraadskredsen hørende, men i Henseende til Fattigvæsen under en Købstad hørende Landdistrikter Ret til at deltage i Valget af Amtsraadsmedlemmer; den i Paragraffens næstsidste Stykke optagne Regel tilsigter at udjævne denne Ulighed, dog saaledes, at man ikke har ment, at der foreligger tilstrækkelig Føje til at jævnstille de i Folketal ganske ubetydelige Landdistrikter med Sognekommunerne.

Til § 2.

Skønt der er rejst berettigede Indvendinger mod Anvendelsen af den uforandrede d'Hondtske Fordelingsregel ved Listevalg, har man ikke ment ved denne Lejlighed at burde rejse Spørgsmaalet om Anvendelse af den største Brøks Metode eller andre Fordelingsregler, saalidt som om andre Valgmaader til Tilvejebringelse af forholdsmæssig Repræsentation. I den til den nye Grundlov knyttede Valglov blev den d'Hondtske Fordelingsregel efter adskillig Forhandling fastholdt, ligesom den allerede anvendes ved de andre offentlige Listevalg, der finder Sted her i Landet. Spørgsmaalet om denne Fordelingsregels Afløsning kan derfor neppe med Udbytte genoptages nu. Ved Valgmændenes Valg af Amtsraadsmedlemmer har man fundet det naturligt ligesom hidtil at anvende den for Valg af Landstingsmedlemmer gældende Valgmaade, og man foreslaar derfor, at Valget skal finde Sted efter Reglerne i §§ 75—78 i Lov om Valg til Rigsdagen af 10. Maj 1915, der har gennemført en Fornyelse af den Andræske Forholdstalsvalgmaade.